

NEIX L'EUROPA POLÍTICA

Josep Borrell, President del Parlament europeu

Article publicat a El Periódico de Catalunya el 16 de gener de 2005

El 12 de gener, el Parlament europeu va recolzar per 500 *sís*, 137 *nos* i 40 abstencions la Constitució europea. Aquesta immensa majoria, que suposa el 73,80% de tota la Cambra, és un resultat històric i una bona ocasió per reflexionar sobre el que la Constitució representa per als ciutadans europeus.

En la història de cada poble, el naixement de la seva primera Constitució encarna un moment excepcional. S'ha dit que la Constitució del 1787 va crear els EUA. Els nostres amics polonesos van escollir el 3 de maig, data de la seva primera Constitució, per celebrar la festa nacional del seu país.

Es dirà que per a la nostra Unió Europea les coses són diferents. En efecte, la Unió no es compon d'un sol poble, sinó de diversos; no correspon a un Estat, sinó a diversos; no comença el 2004, sinó que s'està construint des del 1958. Es dirà, també, que estem davant un projecte que no és una Constitució, sinó un tractat. No busco resoldre aquesta polèmica jurídica i semàntica, però sí explicar per què em sembla important no rebutjar la denominació "Constitució europea".

La primera raó és política. La decisió de redactar i després adoptar una Constitució per a Europa ha estat defensada des de fa molt temps pels militants més actius de la causa europea i, en particular, pel Parlament europeu que tinc l'honor de presidir. En aquest Parlament es va aprovar fa 20 anys un primer projecte de Constitució sota l'ègida del gran italoeuropeu que va ser **Altiero Spinelli**. El Parlament Europeu va demanar que es reprengués el camí constituent abans fins i tot que s'acabessin les negociacions del Tractat de Niça. Després, el Parlament no va deixar d'advocar perquè es reunís una Convenció i se substituïssin els tractats per un sol text, una sola Constitució. ¡Quantes resistències va haver de superar per convèncer els dirigents dels estats membres!

La segona raó també és política, però entra en el camp del dret. Una Constitució estableix les bases d'una comunitat política, consagra els drets dels seus membres, reparteix les competències i atribueix i organitza el poder entre les seves institucions. Això és el que fa la Constitució per a Europa. Així doncs, des d'aquest doble punt de vista (comunitat política i organització del poder), estem efectivament davant una Constitució.

LA SEVA originalitat reflecteix la de la mateixa UE. En la història de la humanitat no hi ha hagut res equivalent a aquesta creació lliure i voluntària d'un conjunt polític supranacional, unificat però respectuós de la diversitat dels pobles i els estats que el constitueixen. Ningú està obligat a adherir-se a la Unió. Totes les formes d'imperi que han tractat d'unir pobles, nacions o estats diferents ho han fet per la via de la conquesta. La nostra Unió es forma i engrandeix per la via de la lliure elecció. Cada nou membre sol·licita adherir-s'hi. I cada membre existent l'ha d'acceptar. La Constitució europea confirma i reforça el caràcter lliure d'aquesta vinculació, ja que reconeix a cada Estat membre el dret a abandonar la Unió. Em sembla que els que més reticents es mostren davant la Constitució haurien de veure en això una raó més per adoptar-la.

Ara tenen la paraula els pobles. Sóc conscient que hi ha ciutadans contraris a aquesta Constitució a causa de certes llacunes identitàries, socials o fiscals. No obstant, aquestes llacunes no poden entelar els èxits de la Carta Magna, que es refereixen a valors, objectius i drets sobre els quals es funda la Unió.

La Constitució és, certament, el fruit d'un compromís però també un avanç cap a una Europa més democràtica, més justa socialment i més igualitària. Juntament amb la millora del funcionament de les institucions europees, la Constitució sanciona el valor jurídic de la Carta de Drets fonamentals, la qual inclou una completa llista de drets, molts dels quals són socials. En els últims decennis hem anat avançant en favor dels drets laborals a escala europea. La Constitució europea aprofundeix en aquesta línia.

Aquest text constitucional consolida la democràcia europea: el principi de

ciutadania europea queda ancorat, s'obre la possibilitat a la iniciativa legislativa popular, i les lleis de la Unió són aprovades conjuntament pel Parlament i pel Consell europeus. Per un altre costat, la Constitució reforça la presència de la UE en l'escena internacional amb la dotació d'un ministre d'Afers Estrangers i la institució d'una presidència del Consell durant dos anys i mig.

EN AQUESTA ocasió històrica per a Europa no podem oblidar la tragèdia del tsunami i el drama en què viuen els pobles del Sud-est Asiàtic. Precisament la Constitució, en el capítol d'ajuda humanitària, fa un pas endavant i esmenta clarament que les accions humanitàries "tindran per objecte prestar assistència i auxili a les poblacions dels tercers països víctimes de catàstrofes naturals o d'origen humà". D'aquesta manera, una vegada la Constitució entri en vigor, el principi de la solidaritat internacional estarà fermament inscrit en la llei fonamental de la nostra Unió.

Aquesta Carta Magna és el pas d'una Europa econòmica a una Europa política, però sense substituir les constitucions nacionals. És el producte d'una voluntat de constituir-nos en comunitat política. Amb la Constitució, passem d'un sistema de *copropietat*, on cada un defensa els seus interessos, a un sistema més polític en què els pobles d'Europa posem en comú el que ens uneix per sobre de les nostres diferències lingüístiques, culturals o religioses. Constituir-nos significa afirmar la nostra existència i la nostra autonomia. Per això, ratificar aquesta Constitució no és només una formalitat jurídica. És una decisió fonamental que decidirà el nostre futur. Constituïm, doncs, Europa.